

OHJEITA ja NEUVOJA

Jukolaan osallistumista suunnitteleville ja ensikertalaisille

JUKOLA-OPAS

www.jukola.com

Lukijalle

Jukolan viesti on tapahtuma, johon osallistuu joka vuosi satoja ensikertalaisia. Useissa ensikertalaisten joukkueissa on ainakin yksi ennen käynyt konkari, joka voi valistaa uusia tulijoita. Tämä opas on tehty auttamaan häntä ja erityisesti niitä uusia joukkueita, joilla ei ole tällaista konkaria tukenaan sekä avuksi seurojen Jukola-kouluihin. Näkemyksiä siitä, mistä Jukolassa on kyse, saavat toivottavasti myös ne, jotka vasta suunnittelevat osallistumista.

Ohjeissa on pyritty käsittelemään yksityiskohtaisesti kaikkia huomioon otettavia asioita poikkeustilanteineen suunnitteluvaiheesta jälkipeliin. Niinpä sivuja on paljon. Sitä ei pidä pelästyä. Ei Jukolaan osallistuminen ole niin vaikeata, mutta asiaan liittyy monenlaista, joita helpottamaan nämä ohjeet on useista pyynnöistä johtuen tehty.

Ohje on julkaistu ensimmäisen kerran Reimo Uljaksen laatimana vuonna 2010. Vuonna 2011 on ohjeesta tehtii päivitetty versio ohjeen perussisällön pysyessä samana. Vuoden 2013 ohjeeseen on päivitetty vuonna 2012 käyttöön otettu uusi tapa lähtöhetken karttajaosta sekä muuta ajantasaistusta.

Ohjeen teksti on vapaasti kopioitavissa ja käytettävissä ei-kaupallisiin tarkoituksiin lähdeviitteet säilyttäen..

Ehdotuksia täydennyksiksi/poistoiksi, ilmoituksia virheistä yms. otetaan mieliihyvin vastaan.

Tapaamisiin Jukolassa.

KAUKAMETSÄLÄISET RY

Juhani Sihvonen
Puheenjohtaja
etunimi.sukunimi@jukola.com

Sisällysluettelo

JUKOLA-OPAS	1
Lukijalle	2
Sisällysluettelo	3
Jukola - mikä, mitä?	4
Kenelle?	5
Ajatuksista tekoihin	6
Varusteet	8
Ilmoittautuminen	9
Kisapaikka.....	10
Majoittuminen	10
Palvelut kisapaikalla.....	11
Saapuminen kisapaikalle	12
Kilpailusuoritus	13
Valmistautuminen lähtöön.....	13
Lähtöön siirtyminen.....	14
Lähtö.....	14
Suunnistus	15
Vaihto.....	17
Maali	19
Yhteislähdöt	19
Jälkipeli	19
Reittihärveli	20
GPS	20
Lopuksi.....	20
Lähivuosien Jukolan viestit.....	21

Jukola - mikä, mitä?

Jukola (n viesti) on yhteisnimitys suunnistustapahtumalle, joka käsittää kaksi suunnistusviestiä; **4-osuuksinen naisten Venlojen viesti ja 7-osuuksinen Jukolan viesti.**

Jukolan viestin perustaja ja oikeuksien omistaja on Kaukametsäläiset ry, joka on kokoneiden Jukola-suunnistajien yhdistys. Yhdistys johtaa edelleenkin viestiä Suunnistusliitto ja Puolustusvoimat yhteistyökumppaneinaan.

Ensimmäinen Jukolan viesti suunnistettiin pääkaupunkiseudulla vuonna 1949 ja kisaa on käyty siitä lähtien joka vuosi ympäri maata, Hankoniemeltä Luostotunturille ja Laitilasta Liperiin. Naisilla oli 1951 - 1977 henkilökohtainen kilpailu, Venlojen juoksu. Kun suunnistavien naisten määrä kasvoi, hekin saivat viestin 1978, Venlojen viestin.

Jukolaa ei juurikaan kutsuta vain kilpailuksi, vaan se on tapahtuma, jopa Tapahtuma, suunnistusväen joulu ja juhannus samalla kertaa. Se on myös tunnetuin suunnistustapahtuma maassamme. Se järjestetään yleensä juhannusta edeltävänä viikonvaihteena. Tapahtuma kiertää ympäri maata sen mukaan kuin halukkaita järjestäjiä on. Tapahtuman teknisenä järjestäjänä toimii yleensä paikkakunnan suunnistusseura tai niiden liittymä yhteistyökumppaneineen.

Jukolan järjestäminen on melkoinen 4 - 5 vuoden projekti. Talkoolaisia on noin 1500 henkeä, palkattuja ja alihankintoja vain muutaman henkilötyövuoden verran. Yhteensä järjestelyt ovat noin 100.000 henkilötyötunnin urakka.

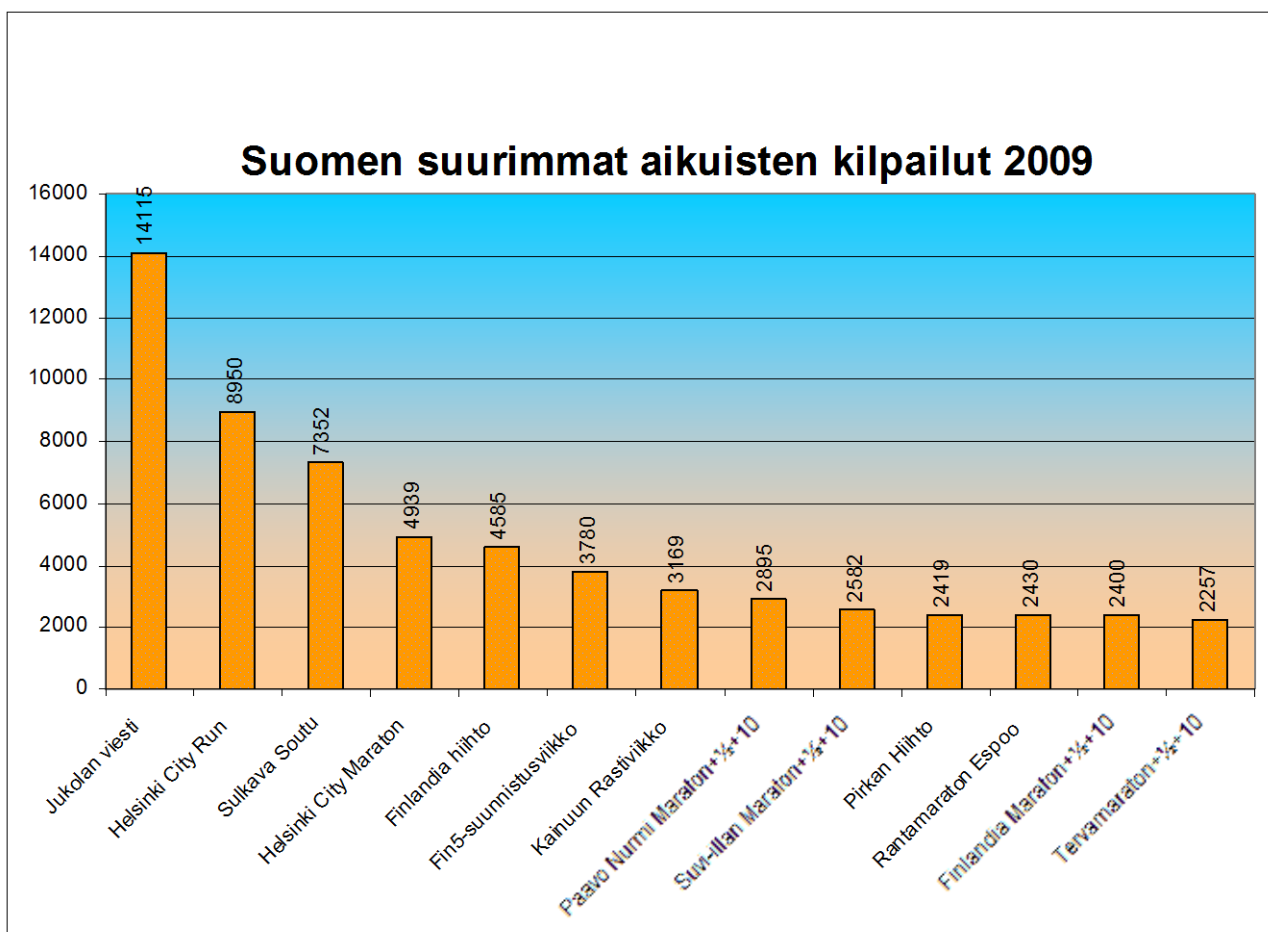
Jukola on maailman suurin viestisuunnistustapahtuma (kilpailuna Ruotsin rastiviikko on suurempi), johon osallistuu 15.000 kilpailijaa (runsaat 1000 Venla- ja 1400 Jukola-joukkuetta). Se kerää lähes kaikki maamme lajin aktiiviharrastajat.

Ulkomailla on 20 - 25 % osanottajista ja joukkueita noin 20 eri maasta. Maailman kaikki huiput ovat mukana. Se on selvästi suurin aikuisliikunnan kilpailutapahtuma maassamme. Kilpailijoita, huoltajia ja yleisöä on paikalla yleensä noin 30.000.

Mikkelissä 2009 tapahtuma kiinnosti paljon lähiseudun asukkaitakin. Paikalla oli lähes 40.000 ihmistä.

Jukola on myös tunnettu huippuluokan järjestelyistään.

Taulukko: Jukolan viesti on Suomen suurin aikuisten urheilukilpailu.

Lähtökohtana on, että Venlojen viesti kestää voittajalta noin 3 tuntia ja Jukolan viesti 7 - 8 tuntia, harrastelijoilla jopa 2 - 3 kertaa niiden verran. Pisimpään on Venlojen joukkue käyttänyt aikaa yli 11 ja Jukolan joukkue noin 28 tuntia. Kummankin em. joukkueen aika on parantunut seuraavina vuosina paljon. Matkat vaihtelevat maaston vaativuuden mukaan. Venlojen osuudet ovat noin 5 - 8 km ja veljesten noin 7 - 15 km, yhteismatkat vastaavasti 24 - 30 ja 70 - 85 km. Ks. tilastoa s. 5.

Mistä tietoa Jukolasta?

Helpoiten Jukolan viesteistä löytää tietoa netistä www.jukola.com. Siellä on monenlaista yleistietoa, tarinoita jo olleista tapahtumista, tuloksia, karttoja, tilastoja jne. Myös kustakin tulevasta tapahtumasta on parhaiten tietoa netissä. Järjestäjien sivuille pääsee hyvin em. Jukolan yleissivun kautta tai suoraan www.jukolacom/20XX, jossa XX kunkin tapahtuman vuosiluku. Sivuja päivitetään tilanteen mukaan ennen ja jälkeen kutakin tapahtumaa. Kustakin viestistä julkaistaan vuotta ennen tapahtumaa monikielinen esite, jota on jaossa suunnistustapahtumissa ym. ja kisatoimistossa. Se on myös tulostettavissa netistä järjestäjän sivuilta.

Jukoloista on julkaistu kaksi kirjaa "Jukolan tarina 1949 -1988" ja "Jukolan viestit 1989 - 2008". Ne sisältävät yleistä kerrontaa tapahtumien taustalta sekä selostukset kustakin kilpailusta karttoineen. Esittelyt ja tilausohjeet löytyvät netistä www.jukola.com → Historiakirja. Kirjat taustoittavat mainiosti tapahtumaa uusillekin Jukolaan tulijoille.

Kenelle?

Alun perin Jukola oli vain seurajoukkueille tarkoitettu kilpailu. Esitettyjen toiveitten mukaisesti v. 1995 sallittiin myös muitten (ei-seura-) joukkueiden osallistuminen. Näitä joukkueita kutsutaan myös puulaki-, yhteisö-, harrastaja- tms. joukkueiksi. Ne ovat työpaikka-, muun lajin kuin suunnistuksen seura-, suku-, harrastuspiiri-, kaveri- tms. joukkueita. Toistakymmentä vuotta Jukolan viestiin osallistui noin 200 (n. 15 %) ja Venloihin noin 100 eli (n. 10 %) ei-seurajoukkuetta. V. 2008–2009 näitten joukkueitten määrä on kuitenkin lähes kaksinkertaistunut (2009: J 400 kpl, V 200).

Osallistuminen, huomattavaa

- Jukolaan voi siis osallistua kuka tahansa
 - ellei ole joukkuetta, yksittäiset henkilöt voivat ilmoittautua Suunnistajapankkiin (ks. Ilmoittautuminen)
- aktiivikilpailijain lisenssiä ei vaadita
- oma vakuutus on sen sijaan syytä olla, sillä suunnistuksessa jokainen kilpailee omalla vastuullaan.

Nykyään myös naiset voivat osallistua Jukolan viestiin. Heitä on viime vuosina ollut muutamia kymmeniä. Miehet eivät kuitenkaan voi osallistua Venlojen viestiin. Nuorimpien osallistujien tulee kisavuonna täyttää 15 vuotta.

Suunnitteluohje on, että Venlojen viestissä 15 -16-vuotiaat voivat osallistua 2 - 3 osuudelle ja Jukolan viestissä ainakin 2 osuudelle. 17-vuotiaat ja vanhemmat saavat osallistua yleensä kaikille osuuksille. Osallistujien ikähaitari onkin 15 - yli 70 vuotta. Ikärajoituksista kerrotaan lähemmin kilpailukutsussa.

15 vuotta nuoremmille on erillinen Nuorten Jukolan viesti elokuussa (ks. www.jukola.com → Nuorten Jukola). Nuorten Jukolan on maailman suurin nuorten viestikilpailu.

Joukkueista

- ei-seurajoukkueissa voi olla enintään kaksi 20–35-sarjojen edellisvuoden suunnistuksen kilpailurankissa I luokan suunnistajaksi noteerattua. Tarkoitus ei näet ole, että esim. joku firma kokoaisi nimelleen voittajajoukkueen. (Rekisteröityjen suunnistusseurojen joukkueille tätä rajoitusta ei tietenkään ole.)
 - seuroihin kuuluvien tulee saada seuraltaan lupa puulaakijoukkueessa osallistumiseen
- muita rajoituksia kilpailukutsun mukaisten kilpailun ja osuuksien ikärajojen lisäksi ei ole
 - ikärajoja pitää noudattaa.

Radat ja maastot

Huomattava on, että Jukolan radat tehdään huippujoukkueille. Ei-seurajoukkueiden lisääntyminen on kuitenkin vaikuttanut hiukan ratojen pituuksiin ja vaikeuteen. Kärjen takana kulkevien tehtävää yleensä helpottavat maastoon syntyvät jäljet, kulku-urat. Pitää kuitenkin osata valita risteilevistä urista se oikea.

Jukolan maastot vaihtelevat vaativista helpohkoihin. Kilpailukutsun maastokuvaus ja kutsussa ilmoitettu kärjen arvioitu kilometrivauhti kertovat niistä paljon. Jukolan viestin arviovauhti alle 5,5 min/km kertoo helpohkosta maastosta, yli 7 min/km vaativasta. Tulosarkistossa voi katsella aikaisempien vuosien tuloksia ja esimerkiksi vertailla kuntosuunnis- ja huippusuunnistusjoukkueiden välisiä aikaeroja eri mittaisilla osuuksilla <http://results.jukola.com>

Huonolla fyysisellä kunnolla, sairaana, toipilaana tai ilman suunnistuskokemusta ei viesteihin pidä lähteä.

Taulukko. Vuosikymmenien aika on ratapituus pysynyt samana, mutta osanottajamäärät kasvaneet

Osanottajia	Venlat					Jukola						
	ratapit.	lyhin	pin	aika	joukkueita	ratapit.lyhin	pin	aika	joukk.			
yhteensä	km	km	km		lähten.	km	km	km	lähten.			
1949	Hgin seutu					76,5	8,4	12,9	11.56.39	41	287	
1959	Vammala		(6,1	1.05.57	77)	79,3	7,5	14,8	10.22.11	134	1015	
1969	Vammala		(7,0	1.08.10	96)	80,2	7,0	15,5	10.16.09	327	2385	
1979	Lapua	17,4/3 os.	5,3	6,3	2.20.10	225	76,0	7,4	15,0	8.15.07	594	4833
1989	Joutseno	26,9	6,3	8,2	3.26.06	519	79,6	7,8	16,0	8.59.38	1067	9545
1998	Siuntio	24,0	4,6	7,7	2.51.30	667	70,6	6,6	13,1	8.09.46	1224	11.236
2009	Mikkeli	28,2	6,0	8,6	3.08.18	978	86,5	9,3	16,7	8.02.43	1412	13.796
2010	Hyvinkää	23,4	4,4	7,6	3.07.12	1083	67,9	6,8	13,5	8.32.41	1535	15.077
2011	Virolahti	26,7	5,1	8,5	2.48.54	1048	79,4	8,2	15,7	7.37.27	1479	14.549
2012	Vantaa	27,1	5,7	8,4	2.57.29	1246	80,9	7,7	15,2	7:56:02	1669	16.667

Ajatuksista tekoihin

Ajatus Jukolaan osallistumisesta herää yleensä kaveriporukassa jonkun jo aiemmin osallistuneen mielessä. Erityisesti viime aikoina on kuitenkin tullut paljon joukkueita, joissa kellään ei ole aiempia Jukola-kokemuksia. Monet ovat sentään seuranneet tapahtumaa radiosta tai televisiosta ja sieltä saaneet kipinän.

Kun ajatus on herännyt, pitää tietysti saada kokoon porukka. Koska matkan varrella voi tulla monenlaisia esteitä, loukkaantumisia jne., tiimissä pitäisi olla aiottua joukkuetta kohti ainakin 2 ylimääräistä, siis Venloihin suunnittelevilla 6 ja Jukolaan aikovilla 9 innokasta tai ainakin olla suunnitelma, mistä mahdolliset puuttuvat saa, viime kädessä Suunnistajapankista (ks. Ilmoittautuminen). Seurojen Jukola-koulut kokoavat myös joukkueita.

Luontevinta on lähteä liikkeelle starttipalaverilla, jossa esitellään suunnistusta yleensä ja erityisesti Jukolan viestiä ja siihen liittyvää. Samalla kartoitetaan mukana olijoiden taidot ja kunto. Pitäähän Jukolan viestin pitkälle yölle ja ankkuriosuudelle löytää henkilöt, jotka "uskaltavat" lähteä kesähämärään metsään ja jaksavat etsiä rasteja vaikka 4 - 5 tuntia. Venloillakin ankkuriosuus voi kestää 3 - 4 tuntia. Nämä voivat vaatia lisävoimien hankintaa.

Yleensä loppupäätelmä on, että

- pidetään suunnistuksen teoriakoulutus maastoharjoituksineen, jos olosuhteet sallivat
- jos aie on lähtenyt liikkeelle spontaanisti, ei jonkin organisaation toimesta, luonnollisin yhteistyökumppani on paikkakunnan suunnistusseura tai ainakin Jukolat kokenut suunnistaja. Seura voi periä pienen kulukorvauksen opastuksesta ja samalla voi sopia seuran kuntorasteilla harjoittelusta sekä siitä, että porukan ylijäävät pääsevät seuran joukkueisiin tai seurasta voi saada puuttuvan tai kaksi
- jos projekti on alkanut jo syksyllä tai talvella, jonkinlaisia yhteishengen ylläpito- ja koulutustilaisuuksia lienee syytä pitää vaikka parin viikon välein, kunnes lumet sulavat. Lenkin (ja saunan) ohessa voi tällöin mm. kerrata teoriaa, tarkastella vanhoja Jukolan karttoja ja reittejä, käydä läpi näitä ohjeita yms.
- monet ei-seurajoukkueet ovat pyrkineet hankkimaan yhteistyökumppaneita kulujen kattamiseen

- viimeistään toisena vuotena on haluttu oma kisa-asu
- sovitaan, kuka on porukan vetäjä, joka ilmoittaa joukkueen ja juoksujärjestykset sekä kuka pitää yhteyksiä ja tiedottaa ryhmässä ym.
- asetetaan tavoite: ensimmäisellä kerralla - päästä kunnialla läpi.

Kun lumi lähtee, osallistutaan innolla iltarasteille/kuntorasteille. Jos tehdään ohjelma, se "pakottaa" helpommin lähtemään. Kuntorasteja järjestetään lähes jokaisella paikkakunnalla. Lisätietoja saa paikallislehdistä ja Suunnistusliiton sivuilta netistä, www.suunnistusliitto.fi → kuntosuunnistus. Koska kuntorastien matkat, vaikeusaste jms. vaihtelevat paljon, ohjetta sopivasta matkasta on vaikea antaa. Reittien vaikeus yleensä kasvaa matkan pidentyessä. Utelemalla maastoista ja radoista järjestäjiltä ja aloittamalla helpohkossa maastossa lyhyellä matkalla, ei heti joudu ylivoimaisen eteen, vaan voi kehittää sekä kuntoa että taitoaan. Ennen Jukolaa naisten tulisi kuitenkin kuntorasteilla harjoitella ainakin 4 - 5 ja miesten 6 - 8 km:n reiteillä. Joissakin tapahtumissa rastit jätetään maastoon viikoksi, joten niitä voi kiertää useaan kertaan. Joka tapauksessa kuntorastit ovat helppo ja erinomainen tilaisuus harjoitella. Usein rastien ympärillä pyörii muutakin porukkaa. Niin on usein Jukolassakin. Rastit näkyvät yleensä hyvin. Eivät Jukolankaan rastit aivan piilossa ole jne.

Ilman ainakin muutaman kerran harjoittelua kuntorasteilla tms. ei pidä lähteä. Hyvä on myös testata metsässä kulkien, että jaksaa hyvin liikkua/hölkätä runsaasti oman reittinsä vaatiman ajan (15 min./km).

Yörasteja on hiukan vaikea järjestää keväällä ja niitä on tarjolla harjoitteluun vähän. Yksikseen voi tietysti vaellella kartan kanssa illan hämärissä, että saa tuntumaa kartanlukuun ja liikkumiseen niissä oloissa.

Tapaamisia on syytä jatkaa harjoitteluvaiheessa keväälläkin. Ne voivat olla varta vasten järjestettyjä, kuntorasteilla tapaamisia tai yhteiskäyntejä esim. lähikunnan kuntorasteilla, jotta saa kokemuksia uusista maastoista jne. Yhteishengen luonti ja samaan hiileen puhaltaminen ovat erittäin tärkeitä. Jos jotakuta alkaa hirvittää, otetaan kädestä kiinni ja neuvotaan.

Osuusjako voi syntyä luonnostaan, mutta joskus siitä joutuu keskustelemaan. Perusteita ovat Jukolan viestiin yleisen osuusjaon mukaan mm.

- tarvitaan 2 yösuunnistajaa (osa 1. osuudesta ja 2. osuus, ehkä 3. alkukin)
- tarvitaan 2 fyysisesti kestäväää (3. ja 7. osuus)
- 4. ja 5. osuus ovat valoisaan aikaan sekä muita lyhyempiä että yleensä fyysisesti (muttei välttämättä rasteina) helpompia.

Venloissa erityishuomiota ansaitsee yleensä vain ankkuriosuus, joka on muita pitempi.

Taulukko. Esimerkki Salpa-Jukolan 2011 kutsusta (aika-arvio on kärkijoukkueille - maasto keskimääräinen):

Venlat			Jukola		
osuus	matka	aika-arvio	osuus	matka	aika-arvio
1.	7,1	47	1.	11,6	68
2.	6,3	43	2.	11,3	68
3.	5,2	35	3.	13,6	79
4.	8,6	57	4.	8,3	47
			5.	8,6	47
Yht.	27,2	3.02	6.	10,6	59
			7.	15,4	84
			Yht.	79.4	7.32

Jukola-viikolla on hyvä pitää valmistelevala palaveri, jossa käydään läpi tapahtumaan kulkeminen, majoitus, tarkistetaan varusteet, sovitaan, kuka noutaa materiaalin jne.

Usein paikallislehdet ovat olleet kiinnostuneita harrastajajoukkueiden projekteista, seuranneet valmisteluja ja osallistumista. Vihje sinne päin on paikallaan.

Varusteet

- kilpailijalla (ja kuntorasteille osallistujillakin) tulee olla sääntöjen mukainen asu: pitkälahkeiset tai koukistettuna polven yli ulottuvat housut ja säärisuojat sekä paita, jossa on koko- tai lyhyet hihat. Hihatonta paita ei kelpaa. Sään mukaan alle teknisen kerraston paita tms.. Asut ovat nykyään keinokuitua, joka ei ime itseensä juurikaan vettä ja kuivuu nopeasti
- jalkineet: Nastarit (erityiset suunnistajan jalkineet) ovat suosituimmat. Tai lenkkitosut, saappaat yms., jos joku niin haluaa. Piikkarit eivät ole sallitut turvallisuus- ja ympäristösyistä Jukolassa eivätkä useimmilla kuntorasteillakaan..
- kompassi
- otsalamppu yösuuksilla ja pieni kynä- tms. lamppu varalla
- emit-kortti (ks. siitä sivun alareunasta). Niitä myy mm. Suunnistajan kauppa (ks. netistä). Niitä voi tarvittaessa vuokrata järjestäjältä tilaamalla etukäteen. Joukkueella tulee olla vähintään 3 toimivaa korttia. Venlat ja Jussit voivat käyttää samaa korttia, mutta samassa viestissä 2 eri joukkuetta EI voi käyttää samaa korttia! Jos Jukolan viestin aamuisessa yhteislähdössä on saman joukkueen 4 - 6 kilpailijaa, kullakin tulee emit-kortti
- verryttelypusero lähtöalueella odottelun lämpimäksi
- matkapuhelimen maastoon otto on sallittua. Lisäähän se turvallisuutta. Sen tulee maastossa kuitenkin olla suljettuna.

Ensimmäiset erityisvarustehankinnat ovat kompassi ja nastarit. Varsinkin märällä kelillä asfaltille suunnitellut lenkkitosut voivat osoittautua liukkaudessa jopa vaarallisiksi. Eräitä varusteita saa hyvin varustetuista urheiluliikkeistä, mutta mm. emit-kortteja, suunnistusasuja ja -kenkiä saa vain erikoisliikkeistä. Maastolenkkareita myy useimmat urheiluväline-liikkeet.

Kilpailupaikalla oleskelua varten ennen ja jälkeen viestin on syytä ottaa mukaan muistaen, että Suomen yön lämpötila voi keskikesälläkin olla jopa miinuksella, ja sadekin joskus vieraillee (toivottavasti silloinkin vain vieraillee, ei jää asumaan):

- kerrasto ja pari T-paitaa
- parit sukat
- kengät (lenkkitosut) jo jalassa, mahdollisesti toiset varalle
- shortsit ja sandaalit, jos on tiedossa lämmintä
- ulkoiluvaatteet päällä (toisetkin sateen uhatessa)
- villapaita, toppatakki, pitkät kalsarit, pipo ja hanskat yötä varten
- sadeasu ja saappaat, jos kulkevat helposti ja sadetta on luvassa
- pyyhe, peseytymisvälineet (ks. ohjeista mahdoll. omien pesuaineiden käyttörajoituksista)
- pari muovikassia kuraisia ja märkiä varusteita varten
- majoitukseen oma- tai yhteistelulta. Järjestäjältä voi myös vuokrata sotilasteltan valmiiksi pystytettynä, jos niitä on saatavilla (ks. Majoittuminen).
- makuupussi ja -alusta, jos on teltta- tai lattiamajoitus.

Emit-kortti, -leimasin jne.: viesteissä käytetään emit-tyyppistä elektronista leimausjärjestelmää. Kilpailijalla on emit-"kortti". Kyseessä on itse asiassa muovipalikka, jonka sisällä on sirukortti. Kortissa on (kumi)nauha, jolla palikka kiinnitetään sormiin - yleensä toiseen käteen kuin missä pitää kompassia. Mihin sormeen ja miten päin, on syytä kokeilla. Rastilla on leimasin (vastakappale), johon kortti laitetaan. On syytä perehtyä kuntorasteilla tai Jukolan kilpailukeskuksen mallirastilla, miten leimataan. Rasteilla leimauksesta ei tule mitään ääntä, valoa tms., joten kortti tulee painaa huolella leimasimen pohjaan saakka ja pitää siellä lyhyen hetken. Leimasimesta tallentuu rastin koodi ja käyntiaika korttiin (sekä piikin jälki pahviseen tarkistusliuskkaan) ja ne voidaan sieltä tulostaa kirjoittimella. Näin saadaan ajat kullekin rastivälille.

Emit-kortti vasemmalla ilman tarkistusliuskaa ja kortti (online-) leimasimeen asetettuna oikealla.

Ilmoittautuminen

Kilpailukutsu

Kutsu julkaistaan joulukuussa ilmestyvässä Suunnistaja-lehdessä ja samoihin aikoihin se ilmestyy järjestäjän Jukola-sivuille nettiin. Järjestäjän nettisivuille pääsee Jukolan viestin yleisten sivujen kautta, www.jukola.com → ao. vuosi.

Joukkue

Ilmoittautuminen tehdään netissä (jukola.com → ao.vuosi → Ilmoittautuminen). Samalla tilataan mahdolliset lisäpalvelut (majoitus, asuntoautopaikka tms.).

Netti-ilmoittautumiseen tarvitaan tunnusnumero, jonka osallistuva uusi joukkue saa klikkaamalla Ilmoittautumisen etusivulla kohtaa "Ilmoita uusi seura" ja antamalla pyydetty tiedot. Tunnusnumero tulee vastauksena kilpailutoimistolta sähköpostilla. Tämä on varoitoimenpide ilkivaltaisten ilmoittautumisten välttämiseksi.

Poikkeustilanteissa ilmoittautumisen voi perua ennen varsinaisen ilmoittautumisajan päättymistä.

Ilmoittautumismaksu on porrastettu maksuajankohdan mukaan. Mitä aiemmin ilmoittautuu, sen halvempaa. Maksu tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä, jottei se unohdu. Maksamattomia joukkueita ei oteta huomioon. Maksulle on yleensä 3 porrasta: viimeistään 1. maaliskuuta, viimeistään 15. toukokuuta ja jälki-ilmoittautumiset noin 10 päivää ennen tapahtumaa (maksut ja ajankohdat tarkemmin kutsussa).

Joukkue voi valita nimensä vapaasti seuraavien rajoituksin:

- nimen on oltava hyvien tapojen mukainen, enimmäispituus on 27 merkkiä. Se ei voi esim. sanakäännöksin ja -väännöksin muuttua hyvän tavan vastaiseksi. Järjestäjällä on oikeus muuttaa tätä sääntöä rikkovat nimet.
- nimi ei voi olla jonkin seuran rekisteröimä (voi tarkastaa netissä pyydettyjen tietojen sivulla klikkaamalla kohtaa "seuralistasta" tai muun joukkueen aiemmin käyttämä. Asian voi tarkastaa etsimällä suunnittelemaansa nimeä netistä aiemmista tuloluetteloista (jukola.com → Tulokset → sivulla Valitse kilpailu alareunassa "Haku seurojen nimistä".)
- jo aiemmin käytetyn kanssa hyvin samankaltainen (esim. vain kirjaimen, parin ero) nimi ei ole sekaantumisvaaran vuoksi suotava. Nimien kirjo on suuri.

Ilmoitetut joukkueet näkyvät netissä järjestäjän sivuilla. On syytä tarkastaa jonkin ajan kuluttua, että maksu on tullut perille ja ilmoittautuminen rekisteröitynyt.

Henkilöt - juoksujärjestys

Joukkueen henkilöt voi ilmoittaa joko netissä tai kirjallisesti kilpailutoimistoon tai kilpailupaikalla infoon kutsussa ilmoitettuun aikaan mennessä (yleensä lauantaina aamupäivällä). Henkilöt voi ilmoittaa jo joukkueen ilmoittautumisen yhteydessä, mutta usein se tehdään vasta lopullisen juoksujärjestyksen selvittyä muutosten välttämiseksi. Nimien tulee

olla täydellisiä (etu- + sukunimi) ja todellisia mm. turvallisuussyistä. Ilmoittautumalla henkilö antaa luvan nimensä julkistamiseen lähtö- ja tuloluetteloissa.

Ilmoittamiseen tarvitaan joukkueen ilmoittautumisen yhteydessä käytetty tunnusnumero.

Ilmoittaja voi määrittellä, että henkilöiden nimet ovat julkisia heti tai vasta ilmoittamisajan päätyttyä.

Nimet voidaan vaihtaa ilmoittamisajan päättymiseen saakka netissä tai ilmoittamalla infoon kilpailupaikalla. Pakottavissa tapauksissa muutoksen voi tehdä senkin jälkeen kilpailukutsussa mainituin rajoituksin.

Reilun pelin henkeen kuuluu (ja sääntöjen mukaisesti), että sama henkilö suunnistaa Jukolassa vain yhden osuuden ja vain yhdessä viestissä.

Suunnistajapankki

Mikäli joukkueesta puuttuu suunnistajia, avuksi voi tulla järjestäjien yllä pitämä Suunnistajapankki. Linkki sinne löytyy ao. vuoden järjestäjän nettisivuilta. Sinne voi jättää ilmoituksen kaipaamisistaan tai ilmoittaa olevansa halukas osallistumaan, muttei ole joukkuetta. Tarjolla on yleensä lyhyille osuuksille ja kysyntää pitkille. Jos löytyy sopiva henkilö, on syytä toimia äkkiä. Yhteystiedot ovat ilmoituksessa.

Kisapaikka

Majoittuminen

Jukolassa on 3 päämajoittumisvaihtoehtoa:

- suurin osa majoittuu omissa teltoissaan
- omat asuntoautot tai -vaunut
- järjestäjien vuokrateltat.

Lisäksi voi tietysti paikasta riippuen majoittua kilpailualueen ulkopuolella: hotelleissa, vuokramökeissä, yhteismajoituksessa kouluilla tms., joskus jopa kotonaan ja vain käväistä osuudellaan. Silloin kokee Jukolasta tietysti vain osan. Vuokrausmahdollisuuksista kerrotaan järjestäjän nettisivuilla.

Telttamajoitusalueet omille teltoille on ruudutettu aarin (10x10 m) lohkoihin ja numeroitu. Tästä järjestäjä perii kutsussa mainitun korvauksen. Halutun kokoinen alue tilataan ensisijaisesti netin ilmoittautumissivun kautta ennen ilmoittautumisaajan päättymistä ja maksetaan samanaikaisesti. Järjestäjä jakaa lohkot ja niiden tiedot julkistetaan netissä ennen tapahtumaa. Ne esitetään myös majoitusalueiden reunoilla olevilla tauluilla. Menettely on ollut voimassa v. 2010 lähtien. Aiemmin alueiden varaaminen oli vapaata, säätelemätöntä ja maksutonta. Se johti monenlaisiin ongelmiin.

Omat asuntoautot ja -vaunut pysäköidään järjestäjän niille osoittamaan paikkaan. Ennakoilmoittamisia ei yl. tarvita. Järjestäjä varaa paikkoja noin edellisvuosien tarpeen mukaisesti. Paikoista peritään kilpailukutsun mukainen maksu. Suuret kysynnän vaihtelut voivat aiheuttaa riittävyysongelmia myöhään saapuville.

Maksulliset teltat on ensisijaisesti varattu ulkomaisille joukkueille, mutta ylimääräiset vuokrataan kotimaisille joukkueille varausjärjestyksessä. Teltat ovat armeijan ½-joukkueteltojen kaltaisia ja ne on pystytetty valmiiksi. Niistä peritään kutsussa ilmoitettu maksu. Maksu vahvistaa varauksen, muttei siis takaa saamista. Näiden telttojen etuna on lisäksi se, että ne sijaitsevat yleensä lähempänä keskusta kuin pääosa omien telttojen alueesta.

Näiden lisäksi on lähellä vaihtoaaluetta sijaitseva **tuulisuoja-alue** (ruutu 5x6 m). Se on tarkoitettu lähtevien ja tulevien kilpailijoiden huoltamiseen erittäinkin, jos majoitusalue sijaitsee kauempana. Alue ei ole tarkoitettu majoittumiseen. Omat teltat/suojakatokset. Paikka tulee varata ja maksaa ennakkoon. Koska paikkoja on rajoitetusti, etusija on edellisissä viesteissä 100 parhaan joukkoon sijoittuneilla joukkueilla. Muille mahdolliset paikat jaetaan varaus-/maksujärjestyksessä.

Turvallisuussyistä avotuli, kamiinat, grillit tms. eivät ole teltta-/tuulisuoja-alueilla sallittuja (viranomais määräys).

Kuva. Näkymä Mikkeli-Jukolan keskukselta. Takana sotilasteltat, edessä värikkäämmät huoltoteltat. (Kuva Pirjo Valjanen). Varsinainen telttamajoitusalue oli maastossa raviradan ulkopuolella.

Palvelut kisapaikalla

Tapahtumapaikalle voi halutessaan tulla ilman mitään varusteita vain rahapussin kanssa. Kaikki oleskeluun ja kilpailussa tarvittava on saatavissa.

Tiedottaminen. Ko. Jukolan viestistä löytyy tietoa järjestäjän nettisivuilta. Siellä ovat liikennetiedot, -opastukset, pysäköintialueitten sijainnit, kilpailukeskuksen kartta, "näin toimitaan-" ja kilpailuohjeet sekä muuta tapahtumaan liittyvää. Käsiohjelma sisältää samat tiedot sekä lisäksi eräitä Jukolan yleissivujen tietoja, tilastoja, tuloksia yms. Järjestäjän sivuthan löytyvät www.jukola.com → ao. vuoden viesti. Tiedotussivut avautuvat netissä asteittain parin viestiä edeltävän kuukauden aikana.

Netissä järjestäjän ja käsiohjelmassa "Näin toimitaan" -sivuilla annetaan lisätietoja palveluista, niiden sijainnista, aukioloajoista, hinnoista jne.

Info on palvelupiste kaikkeen tapahtumaan liittyvään. Info vuokraa myös emit-kortteja ja hoitaa löytötavaroita.

Ilmoitustaulu. Ohjeissa ilmoitetussa paikassa on kaikkien käyttöön tarkoitettu ilmoitustaulu, jolle voi jättää tiedotuksia.

Ruokailu: alueella on kisaravintola, jossa tarjolla puolen tusinaa eri ruokalajia. Saatavilla on kasvisruokalaji sekä laktoosittomia vaihtoehtoja. Sen sijaan yleensä muita ruoka-allergioita potevia tai erityisruokavalioiden noudattavia on kenttätiloissa mahdotonta palvella. Pääravintolassa on ruokalajikohtaiset kassat ja linjastot. Perhelinjalta saa kuitenkin eri ruokalajeja, koska lasten ja aikuisten mieltymykset eivät välttämättä ole samoja. Pääravintolan lisäksi on supistetun valikoiman grillejä ja kahviloita, kioskeja yms. Tarjolla olevat esitetään hintoineen käsiohjelmassa

Urheiluvälineet ja -välineet: paikalla on muutamia urheilutarvikeliikkeitä. Tarjonta on monipuolista, paljon muutakin kuin varsinaisia suunnistusvälineitä ja -asuja. Usein liikkeillä on hyviä tarjouksia ja monet säästävätkin vuoden hankintansa juuri Jukolaan.

Järjestäjällä on oma **Jukola-kauppansa**, jossa myydään ko. tapahtumaan liittyviä asusteita ja tarvikkeita yms. itselle tai tuliaisiksi. Kauppa myy myös mm. ko. kisan postikortteja, postimerkkejä yms.

Kuljetukset: "Näin toimitaan" -ohjeissa esitetään mahdolliset kuljetukset ja niiden aikataulut kilpailukeskukseen ja sieltä pois sekä mahdolliset taksipalvelut. Usein on lähimmältä rautatieasemalta tms. järjestetty kuljetuksia.

Lasten palvelut: Jukola on koko perheen tapahtuma, jossa pienimmät mukana olijatkin pyritään ottamaan huomioon. Lapsille ovat muksula ja/tai paikka, jossa voi käydä leikkimässä sekä toiminta-/suunnistusrata. Tarjolla ovat myös lasten ruokien lämmitys- sekä vaippojen vaihtopaikka. Lähemmät tiedot ovat "Näin toimitaan"-ohjeissa. Ravintolassa on perhelinja, matalia pöytiä jne. Edelleen ovat ohjeet ottaa perheen pienimmät huomioon saniteettitiloissa, kulkuväylissä jne. Pieniä lapsia sisältäville autokunnille pyritään järjestämään pysäköinti lähelle kilpailukeskusta.
Lääkintä. Kilpailukeskuksessa on ensihoitopaikka. Pienemmät lääkäripisteet ovat vaihtopuomilla sekä maastossa karttoihin merkityissä paikoissa. Ensihoitopaikka on tarkoitettu sekä kilpailijoille että huoltajille ym.

Metsäkirkko. Kilpailukeskuksen lähistöllä rauhallisessa paikassa on varta vasten rakennettu metsäkirkko. Jos kuitenkin 1 km:n etäisyydellä on kiinteä kirkkorakennus, sitä saatetaan käyttää. Kirkossa pidetään lauantai-iltana noin klo 21.30 - 22.30 hartaustilaisuus ehtoollisineen. Tilaisuuksiin on osallistunut 300 - 700 ihmistä, jotka ovat halunneet pienen hiljentymishetken hektisten kilpailujen välillä.

Pankkipalvelut. Pankit eivät halua tuoda kustannussyistä otto-automaatteja tapahtumapaikalle. Myyntipaikat hyväksyvät yleensä pankki-/debit- ja yleisimmät luottokortit. Info saattaa vaihtaa pieniä määriä ulkomaan valuuttaa. (ks. ohjeet).

Postipalvelut ovat Jukola-kaupassa.

Puhelimien akkujen latauspiste on mahdollinen palvelu - ks. ohjeita

Pysäköinti. Pysäköinti tapahtuu järjestäjien varaamille ja opastamille paikoille. Ne ovat erikseen henkilö-, asunto- ja linja-autoille. Pysäköinnistä maksetaan paikalle saapuessa kilpailukutsun mukainen maksu. Se sisältää myös pääsymaksun, jota ei erillisenä peritä. Lapsiperheille, invalideille ja kutsuvieraille on yleensä omat, lähellä kilpailukeskusta olevat paikat. Liikenteen ohjaajat opastavat perhe- ja invaparkkiin auton matkustajien mukaan. Ympäristöystistä suositetaan maksuissa linja-autoja sekä yhteiskulkua ja julkisten kulkuneuvojen käyttöä silloin, kun se on mahdollista.

Saniteettipalvelut: kilpailijoille tulee tarjota maksuton lämmin suihku. Vaikka järjestäjä tekee parhaansa, joskus voi tulla tilanteita (kuljetus-, sähkö- tms. ongelmista), että vesi tai ainakin lämmin vesi loppuu hetkeksi. Suihkualueita on kaksi; isompi ja pienempi. Ne määritellään kisa-aikataulun mukaan niin, että aina toinen on tarjolla miehille ja toinen naisille. Saunasta peritään pieni maksu. Venlojen viestin aikaan se on naisille ja Jukolan viestin ajan miehille. WC:itä käsienpesupaikkoineen on kilpailukeskuksessa, majoitusalueilla sekä lähtö- ja vaihtoalueella. Niiden sijainti ilmenee käsiohjelmasta. Koska kysyntä vaihtelee paljon paikan ja ajankohdan mukaan, jonoja ei voi välttää. Juomavesipisteet on merkitty käsiohjelman karttoihin.

Suunnistajapankki: ks. Ilmoittautuminen.

Kilpailija-/Seurantapäätteet: ks. Vaihto.

Arvotavarojen säilytyspiste on mahdollinen palvelu - ks. ohjeita

Esittelyt. Kilpailukeskuksessa on esittelyalue, jossa mm. tulevan Jukolan sekä rastiviikkojen ym. järjestäjät esittelevät tapahtumiaan ja on päätukijamme Puolustusvoimien esittelypiste. Läsnä voivat olla omilla standeillaan myös mm. isäntäkunnat, niiden matkailutoiminnot, paikallisia yrittäjiä, Helsingin Sanomat jne.

Saapuminen kisapaikalle

Saapuminen

Järjestäjän nettisivuilla esitetään liikennejärjestelyt ja pakollisina noudatettavat opastukset. Huom! Tarkasta esim. netistä etukäteen saapuvan liikenteen opastus ja ohjaus eri suunnista. Se auttaa orientoitumaan, sillä aina keskukseen ja pysäköintipaikoille ei suinkaan pääse oletettua suorinta reittiä. Aja opasteiden mukaan.

Pysäköintiä lähestyessä peritään kutsussa ilmoitettu pysäköintimaksu. Varaa tasaraha valmiiksi! Samalla jaetaan jokaiseen autoon käsiohjelma, jonka keskusalueen kartasta (myös tulostettavissa netistä jo ennen kisaa) voi hahmottaa oman majoitusalueen ym. sijainnin. Erityisesti, jos pysäköinti on hajautettu, ota selvää ja paina mieleen, mille alueelle autosi jäi, että osaat sinne takaisin! Mikkelissä oli kymmeniä epätietoisia. Jos P-alue on kaukana, järjestäjän liikenneyhteydet sinne ilmenevät ohjeista.

Älä jätä autoon näkyviin mitään varastamisen arvoista, sillä yön hämärinä hetkinä laajoilla P-alueilla voi liikkua sivullisia ja tapahtua mitä tahansa vartiointistakin huolimatta. Vastuu on autoilijan.

Lapsiperheet ja invalidit opastetaan keskusta lähinnä oleville paikoille. Jako näille paikoille on autossa olijoiden mukaan. Ennakkovarauksia ei voi valitettavasti tehdä sattuneiden väärinkäytösten vuoksi. Joskus kuitenkin tarve on kasvanut edellisestä vuodesta odottamattoman paljon ja valitettavasti nämä erityispaikat voivat loppua.

Jos P-alueilta on matkaa majoitusalueille runsaasti yli kilometri, (painaville) varusteille on järjestetty kuljetus. Hyvä keino painaville tavaroille ovat myös jonkinlaiset omat kärryt tai vetolaite.

P-alueilta poistuttaessa tulee olla opastaulut, joista ilmenevät eri majoitusalueet yms.

Majoitusalueitten reunoilla on taulut, joissa esitetään ko. ja muidenkin alueiden teltojen numerointi ja mikä paikka kullakin joukkueella on. Paikkahan on pitänyt varata ja maksaa etukäteen. Ks. ohjetta Majoittuminen.

On syytä saapua hyvissä ajoin kisapaikalle. Silloin on aikaa kaikessa rauhassa perehtyä eri toimintojen sijoitteluihin eikä itse tai joukkueovereiden tarvitse hermoilla puuttuvaa lähtijää. Ruuhkat ovat hyvin mahdollisia, pysäköinti voi olla kaukana, kuljetuksissa viiveitä jne. Paljon perheitä tulee jo perjantaina, jolloin voi teltailla yhden normaalimman yön.

Alueeseen tutustuminen

Kun oma telttapaikka on löytynyt (ja teltta pystyssä), onkin keskusalueeseen, sen tarjoamiin palveluihin ja eri toimintojen sijaintiin tutustumisen sekä joukkueen materiaalin noutamisen aika.

Mukavinta on, jos joukkue voi ainakin pääosin tulla samalla kuljetuksella/samassa letkassa, koska silloin autot tulevat lähekkäin. Myös alueeseen tutustuminen käy mukavimmin yhdessä.

Joukkuemateriaali/kilpailuaineisto luovutetaan järjestäjän joukkueen yhdyshenkilölle lähettämää aineiston luovutuskorttia vastaan ohjeissa mainitussa paikassa ja aikaan. Samalla joukkueenimellä ilmoitetuille joukkueille on vain yksi materiaalikortti eli samalla kertaa luovutetaan kaikkien niiden aineisto. Mikäli noutajalla ei ole em. korttia, aineisto luovutetaan henkilötietoja ja kuittausta vastaan.

Materiaali sisältää joukkueen rintanumerot, emit-tarkistusliuskat, mahdolliset vuokra-emitit, mahdolliset tarkennukset kilpailuohjeisiin, esitteitä yms. sekä karttojen palautuskortin. Materiaalipussissa on vain 2 - 3 käsiohjelmaa. Niitä saa lisää aineiston jakopisteestä maksutta.

Mikäli maksuissa on epäselvyyksiä tai juoksujärjestystä ei ole ilmoitettu, aineistoa ei saa ennen kuin tämä asia on hoidettu.

On syytä tarkoin pitää kirjaa, missä kukin on majoittunut ja tehdä herätyslista (puhelinnumerot!), jota sitten joku toteuttaa. Kannettava PC mahdollistaa hyvin kisan seuraamisen majoituspaikassa.

Kilpailusuoritus

Valmistautuminen lähtöön

Kilpailuas:

- asu: ks. kohtaa varusteet
- piikarit eivät ole sallittuja turvallisuus- ja ympäristösyistä, Nastarit ovat sallitut.
- Sääntöjen ja ohjeiden vastaisesti pukeutunut ei saa lähtölupaa.

Mallirasti

- kilpailuohjeissa mainitussa paikassa on mallirasti. Käy tutustumassa.

Emit-kortti

- testaa kilpailuohjeissa mainitussa paikassa emit-korttisi toimivuus. Noudata ohjetta. Jos korttisi ei toimi (ts. valo ei testatessa vilku), vaihda kaveriltasi tai vuokraa uusi kortti infosta. Testaa sekin. Huomaa, että joukkueella tulee olla vähintään 3 toimivaa emit-korttia
- kiinnitä joukkumateriaalin mukana saatu pahvinen tarkastus-(varmistus-) liuska korttiisi merkittyäsi sen asian mukaisesti (ks. kilpailuohjeet).

Kilpailunumero

- kiinnitä numero taittamattomana huolellisesti kilpailupuserosi rintaan. Varo ennen lähtöäsi, ettei numeron viivakoodi rypisty tai vahingoitu.
- Huomaa, ympäristösyistä järjestäjä ei Jukolassa enää jaa hakaneuloja, vaan ne (4 kpl, ei pieniä) tulee olla kilpailijalla. Jos ne unohtuivat, Jukola-kauppa myy.

Karttamallit

- yleensä järjestäjä laittaa nettiin alueen vanhan kartan tai niitä on ostettavissa kisatoimistosta. Vanha kartta on myös esillä, yleensä tulostaululla. Mielikuvan saamiseksi tulevasta on hyvä silmällä maastoa näiltä kartoilta
- lähtöalueella on esillä kilpailukartta ilman rasteja. Joskus se voi sisältää viime hetken muutoksia (esim. uusia hakkauksia), joista myös kuulutetaan ja jotka on syytä painaa mieleen. Näitä voi syntyä, koska kilpailukartat painetaan, numeroidaan ja muovipussitetaan jo kevättalvella.

Lähtöön siirtyminen

Venlojen tavallinen lähtöaika on klo 15 ja Jussien klo 23. Tapahtumapaikkakunnan maantieteellinen sijainti ja kulkuyhteydet tms. voivat kuitenkin aiheuttaa muutoksia. Todelliset ajat ilmoitetaan kutsussa ja ohjeissa.

Lähtijän tulee ilmoittautua sisäänkirjautumisessa viimeistään 20 minuuttia ennen lähtöhetkeä. Sinne menopaikka kerrotaan ohjeissa ja sen sijainti on syytä selvittää alueeseen tutustumisen yhteydessä. Kirjautuminen avataan yleensä noin tuntia ennen lähtöhetkeä. Ota huomioon, että huonolla ilmalla viimehetken ilmoittautujia voi olla ruuhkaksi asti ja siitä syntyä ongelmia ainakin määräajan jälkeen saapuneille.

Ennen kirjautumista tarkastetaan kilpailunumeron kiinnityksen ja -asun asiallisuus sekä emitin tarkistusliuskan olemassaolo ja sen merkinnät.

Kirjautuminen suoritetaan niin, että kilpailija laittaa emit-korttinsa lukulaitteeseen ja toimitsija lukee rintanumerosta viivakoodin. Jos sisäänkirjautuminen ei onnistu, kilpailija ohjataan selvityskaistalle.

Mikäli luku onnistuu, lähtijä jatkaa matkaa emit-kortin nollaukseen, joka poistaa kortilta vanhat tiedot. Kortti laitetaan leimauslaitteeseen ja odotetaan 4 valonvälähdystä (valot vain nollauslaitteissa, ei rasteilla!), jolloin kortti otetaan pois leimasimesta. Älä unohda nollausta.

Jos vasta siinä vaiheessa ilmenee, että kortti ei toimi, voi vielä palata noutamaan uutta tai vuokrata järjestäjän kortin. Vuokrakortin maksu peritään myöhemmin, rahaa ei tarvitse olla mukana. Muista ilmoittautua järjestäjälle, jos poistut alueelta hakemaan uutta korttia ja kirjautua uudelleen.

Nollauksen jälkeen siirrytään verryttelyalueelle, josta kuuluttajan ohjeitten mukaan siirrytään kartoille. Verryttelyalueella on WC:itä.

Huoltajille ei aina ole pääsyä ihan verryttelyalueen reunalle. Niinpä mahdollisen lämmittelyasun saattaa joutua jättämään alueen aidalle paikkaan, josta sen voi noutaa reitiltä tultua. Taskuun varattu muovipussi voi olla hyvä varusteille.

Lähtö

Noin 7 minuuttia ennen lähtöhetkeä verryttely- ja kartta-alueen välinen nauha poistetaan ja kilpailijat siirtyvät kuulutuksen mukaisesti numeronsa mukaisille paikoille. Tarkasta, että olet oikealla paikalla ja toimi ohjeitten mukaan. Kartta jaetaan kilpailijalle käteen. Varmista, että saat rintanumeroasi vastaavan kartan. Karttaa ei saa avata ennen lähtöä. Lähes aina lähtöletka jumittuu maastoon siirryttäessä jossakin mutkassa tai väylän supistuessa. Älä hötkyile, vaan käytä hetki hyväksesi ja suunnittele reittiäsi ykkösrastille.

Mikkeli-Jukolan yli 1400 joukkueen Jukolan viestin lähtö raviradan kaviouralla oli mahtavaa suunnistuspropagandaa. (Kuva Mikkeli-Jukolan arkisto/Kari Pietilä)

Suunnistus

Lähdöstä/vaihdosta johtaa viitoitus K-pisteelle, josta varsinainen suunnistus alkaa. K on merkitty karttoihin kolmiolla ja maastoon rastilipulla, jossa on K-kirjain.

Jukolassa on jokaisella osuudella hajonta, ts. samankin osuuden kilpailijoilla on ERI RASTEJA, jos kohta yhteisiäkin. Eroavat rastit voivat sijaita pitkienkin matkojen päässä toisistaan eikä sinun kartastasi ilmene toisten rastit. Mikä on hajautussysteemi ja mitkä osuudet ovat mahdollisesti ainakin osittain pareja, ei paljasteta ennakolta. Kilpailijain omien GPS-laitteiden käyttö merkitsee lisää haasteita ratamestareille ja he varmasti ottavat ne vastaan. Hajonnat ovat ennalta arvaamattomia, mutta viestin lopuksi kaikki joukkueet ovat suunnistaneet samat rastivälit ja saman matkan.

Helposti päälle iskee ns. numerolappuilmio. Mitä kokemattomampi suunnistaja, sen todennäköisempää se on. Unohdetaan kaikki, mitä on jo opittu. Rynnätään letkan mukaan eikä pian ei enää tiedetä, missä mennään

Kokemattoman kannattaa yleensä valita reitti varmojen kiintopisteiden kautta, joilta pääsee hyvin rastille, vaikka vähän kiertäenkin. Pääporukka tosin menee yleensä melko suoraan ja liikkuu nopeammin, kuin mitä yksin etenee.

Seuraile toisten etenemisiä, mutta ole AINA selvillä, missä olet menossa. Lue siis karttaa, vaikka juoksisit letkassa. Jako hajontarasteille voi tulla vasta aivan rastivälin lopussakin. Sovita vauhtisi taitojesi mukaan! Erityisesti hyvälle juoksijalle se voi olla polkumaastossa vaikeaa, mutta malta mielesi. Jos hidastat vauhtiasi 1-2 min./km, se on vain varttitunnin verran koko radalla. Vartissa ei paljon rastia etsi.

Sääntöjen mukaan kilpailijoiden yhteistyö on kiellettyä. Tosiasia kuitenkin on, että sijoilla monta sataa, letkoissa käy aika pulina, kun kysellään ja kertoillaan rastien koodeja. Vaikkei aktiivisesti tietojen vaihtoon osallistuisikaan, korvat ja silmät on syytä pitää auki.

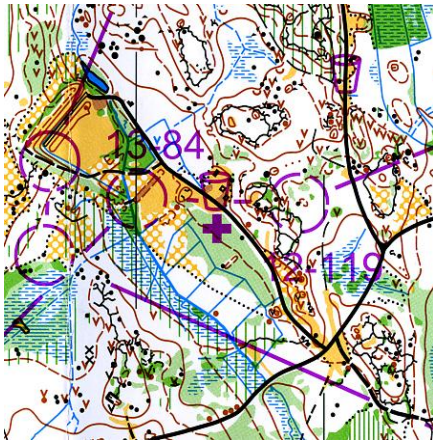
Samoilla sijoilla maastosta alkaa löytyä myös polkuja, kulku-uria, joista voi olla apua, mutta voivat ne viedä vikaankin.

Rastia lähestyessä on syytä tarkkailla toisia. He voivat paljastaa rastin. Koska Jukolan rastien on oltava sijainniltaan läpikuljettavia, rasteilla tulee olla useita leimasimia jne., aivan pienet kohteet tulevat harvoin kyseeseen. Tosin peitteisessä maastossa Jukolankaan rasti eivät näy kauas. Rastin lähellä spurtaavat ovat nähneet rastin, määrätietoisesti etenevät ovat yleensä matkalla jo seuraavalle, hapuilevat eivät tiedä, missä ollaan....

Kun tulet rastille, tarkasta AINA rastin tunnus (koodi) HUOLELLA. Se on merkitty rastipukkiin ja nykyään se on painettu karttaan, rastin numeron oheen (1 - 33 tarkoittaa; 1. rasti, koodi 33). Kartassa on lisäksi rastinmääritteiden ruudukko*, josta ilmenee koodin lisäksi rastin sijainti (kiven itäpuoli, kumpareen juuri). Vilkaise sitäkin ennen rastin lähestymistä. Se tieto helpottaa löytämistä. Jos koodi rastilla on oikein, laita emit-korttisi hetkeksi leimasimeen. Mitään ääni- tai valomerkkiä leimauksen onnistumisesta ei tule. Huolellisuus, että kortti on oikein leimasimessa, varmistaa. Tarkistusliuskan tulee myös leimatessa lävistys oikeusturvaksi vuoksi.

Ole todella tarkkana koodin suhteen! Kaikista varoituksista huolimatta joka vuosi tulee väärällä rastilla käynnin vuoksi kymmenittäin hylkähäyksiä. Lapualla jopa Venlojen viestin karkijoukkueelle!

* Rastinmääritteiden selostus ennakkotutustumista varten: www.suunnistusliitto.fi → materiaalit

10	83	↓	▲	1,0	♀
11	127		▬▬▬	3,0	
12	119		▲	1,5	•○
13	84		○		♀
14	107		∇		♀

Rastin numero (12) ja sen koodi (119) sekä vastaava kohta määritteistä. Rasti 12 sijaitsee 1,5 m korkean kiven länsipuolella. Huomaa kartassa juoma- ja ensiapupaikat rastivälillä 12 – 13.

Jos rastin tunnus ei olekaan sinun, pyri karttaa lukien kulkemasi reitin ja ko. maastokohteen mukaan löytämään sen rastin paikka ja miten siltä pääsee omallesi. Saattaapa joku avulias näyttää sen rastin sijainninkin kartaltaan, mutta älä pahastu, jos he eivät sitä tee. Olethan heidän kilpailijansa.

Jos leimaat väärällä rastilla, mutta huomaat sen, ei homma ole pilalla. Mene omalle rastillesi, leimaa siellä ja jatka matkaa. Ylimääräinen leima kortissa ei ole ongelma.

Jos taas huomaat (vaikka vasta, kun olet jo leimannut seuraavalla), että joku rasti on jäänyt väliin, mene väliin jääneelle rastille, leimaa siellä ja palaa sieltä takaisin ensin käymällesi seuraavalle rastille ja leimaa uudelleen. Rastit tulee käydä ja leimat löytyä emit-kortiltasi rastinumerojärjestyksessä. Ylimääräiset eivät haittaa.

Osa rasteista on online-liitetty kilpailukeskuksen tulosjärjestelmään. Tieto leimauksesta siirtyy keskukseseen ja on luettavissa kilpailijapäätteillä, joita on keskuksessa yleensä sisäänkirjautumispaikan luona ja vaihtoalueella. Kilpailijapäätteeltä näkee, millä online-rastilla kysytyn joukkueen kilpailija on viimeksi leimannut. Voi siis arvioida, ettei mene liian aikaisin vaihtoalueelle.

Karttaan merkityissä paikoissa ovat juoma- ja ensiapupaikat. Tarjolla on 4 - 5 km:n välein - usein tiuhemminkin - vettä ja ohjeissa mainittua urheilujuomaa. Ensiapupaikoilta saa apua vaivoihinsa. Joka kisassa joudutaan näillä paikoilla paikkailemaan myös varusteita, mihin on ainakin osittain varauduttu. Paikat eivät nykyään ole enää rasteilla vaan rastiväleillä, koska turhan monelta janoiselta unohtui leimaus ja tuli turhia hylkähäyksiä.

Jos tilanteesi on niin paha, että matka keskeytyy ensiapuun, luovuta karttasi ea-henkilökunnalle. He hoitavat tiedon keskeyttämisestä kilpailukeskuksen ja kuljetuksen pois maastosta.

Erityistilanne

– jos tapaat maastossa loukkaantuneen tai sairastuneen henkilön, huuda toisia kilpailijoita avuksi. Sovitun ja osaamisen mukaan joku antaa tarvittaessa ensiapua ja joku rientää hälyttämään apuvoimia. Varmimmin tiedon saa eteenpäin kilpailukeskuksesta, ea- ja juomapaikoilta sekä tv- ja radiorasteilta tai vakituisesti asutuista taloista. Tavallisilla rasteilla on harvoin kiinteitä rastimiehiä, vaan valvonta suoritetaan kiertävin partioin, joiden löytäminen on sattumanvaraista. Omasta matkapuhelimesta on luonnollisesti iso apu.

Kilpailusääntöjen mukaisesti jokainen on velvollinen antamaan apuaan. Hyvä mieli avunannosta korvanee moninkertaisesti aikahukan.

Voittajaehdokkaisiin kuuluvan Halden SK:n Frauke Scmitt Gran pysähtyi kiireestä huolimatta Jurvan Jukolassa 2001 auttamaan loukkaantunutta kilpasiskoaan ja oli sitonut tämän jalan paidallaan. (Kuva Aki Saranen)

Mikkeli-Jukolassa Janne Tuovila (edessä oik.) ja Saku Tauriainen (ed. vas.) elvyttivät maastossa onnistuneesti vakavan sairauskohtauksen saaneen kilpatoverinsa. Heidät palkittiin tapahtuman loppukaronkassa. (Kuva Mikkeli-Jukolan arkisto/KY)

Vaihto

Keskus- ja vaihtoalueella on tietokonepäätteitä (kilpailija-/seuranta-/puomipäätteitä), joilla voi kysellä joukkueumeron näppäilemällä, millä online-rastilla ja milloin joukkue on viimeksi leimannut, jottei mene liian aikaisin vaihtoalueelle värjötteleeseen.

Vaihtoalueelle meno tapahtuu kuten edellä Lähtöön-kohdassa on kerrottu.

Viimeiseltä rastilta (eri osuuksilla voi olla eri ja lähekkäin – tarkista koodi - ole tarkkana) johtaa viitoitus vaihtoon. Yleensä kilpailijat ovat sen ja vaihdon välissä näkyvissä vaihtoalueelle niin, että lähtijä ehtii riisua verryttelyasunsa ja mennä vaihtopuomille joukkueumeron mukaiseen kohtaan.

Vaihtontulokarsinoiden mahdollinen jako eri osuuksille ilmenee kilpailuohjeista. Vaihtokarsinan päässä on vaihtoleimaus. Älä unohda sitä, sillä laiminlyönnistä seuraa hylkäys. Tosin Jukolassa pyritään valvomaan, että jokainen vaihtoleimaa. Karsinoiden yläpuolella on näyttötaulut, jotka osoittavat kolmelta viimeisimmältä osuudelta tulijan noin sijan. Hylättyjen vuoksi ja erityisesti yhteislähtöisten saavuttua, sijat eivät täysin päde.

Sen jälkeen luovutat kartan toimitsijoille ja jatkat kartoille. Kartat ovat telineissä ja kunkin telineen ja sivun numerokilvet ovat telinejonojen päässä. Otat oman joukkueesi seuraavan osuuden kartan (nostettu ylös joukkueen numeroisesta karttapussista). Tarkasta kuitenkin AINA, että olet ottanut oikean. Joka vuosi muutama joukkue tulee hylätyksi väärän kartan ottamisesta, vaikka toimitsijat pyrkivät ohjaamaan ja seuraamaan.

*Kartat ovat telineissä molemmin puolin. Telinejonoja on yleensä 3-4. Telineitten päissä on numerotaulut, jotka kertovat, minkä numeroisten joukkueiden kartat ovat ko. telineessä ja millä puolen telinettä.
(Kuva Mikkelin kuva-arkisto/Kari Pietilä)*

Kartat ovat pusseissa, joista ne on nostettu ylös niin, että joukkueen ja osuuden numero näkyvät.

Ottamasi kartan viet puomilla odottavalle joukkueesi seuraavan osuuden suunnistajalle. Kartta on "vaihtokapula". Hyvän matkan toivotukset kuuluvat asiaan eikä mahdolliset varoitukset ja/tai neuvotkaan ole kiellettyjä. Puomilla on numerokilvin osoitettu suunnilleen joukkueiden paikat.

Lähtijän tulee vielä ehdottomasti tarkastaa, että hän on saanut oikean joukkueen ja osuuden kartan. Jos ei ole oikea, vielä ennen K-pistettä voi kääntyä takaisin ja kertoa tilanteen toimitsijalle. Tämä noutaa oikean ja palauttaa paikalleen väärän kartan.

Lähtevä kilpailija voi antaa tulleele verryttelyasunsa teltalle vietäväksi.

Vaihtopuomilla on ea-piste ja juotavaa.

Saapunut kilpailija kulkee sitten opastuksen mukaan leimojen tarkastukseen (emit-purku). Hän laittaa siellä emit-korttinsa lukulaitteeseen ja saa (toivottavasti) tiedon hyväksymisestä. Mikäli leimauksissa on epäselvyyttä, hänet ohjataan itkumuurille. Siellä pyritään selvittämään epäselvyyden aiheuttaja. Mikäli jonkin rastin leimauslaite on sammunut/rikkoutunut, se lienee jo itkumuurin tiedossa. Varmuus oikealla rastilla käynnistä em. tapauksessa tai oman kortin ollessa toimimaton saadaan tarkistusliuskan rei'istä. Siksi sen olemassaolo, kiinnitys kunnolla ja mukana kulku on tärkeää.

Jos kuitenkin on käyty väärällä rastilla, tuloksena on joukkueen hylkäys. Joukkue voi kuitenkin jatkaa kilpailunomaisesti viestiä maaliin saakka kuin mitään ei olisi tapahtunut. Hylkäys toteutuu vasta lopputuloksissa, mutta kaikki hyväksytysti osuutensa suorittaneet saavat ajat.

Erikoistilanteita:

- kilpailija saapuu vaihtoon, kun yhteislähtöön on aikaa alle 15 minuuttia tai se on jo tapahtunut: tullut kilpailija ohjataan suoraan leimojen tarkastukseen, ei kartoille
- karttapussissa ei ole oman joukkueen seuraavan osuuden karttaa: kerro tilanne toimitsijalle. Hän ohjaa sinut varakarttapisteeseen, josta saat uuden kartan seuraavalle lähtijälle vietäväksi. Tarkasta rastimääräiteruudukon ylimmältä riviltä, että osuus on varmasti seuraava.
- jos jatkajaa ei näy; kerro toimitsijalle. Hän toimii ohjeitten mukaan
- lähtijä on myöhässä ja edellinen kilpailija on jo poistunut vaihtopuomilta: lähtevä ilmoittautuu vaihdon toimitsijalle. Pommiin nukkuneita löytyy joka vuosi. Aikatappio menee lähtijän piikkiin.

- hylkäys: ks. edellä juuri ennen kohtaa Erikoistilanteita
- keskeyttäminen ensiapupaikalla: tieto siitä tulee vaihtopaikan ilmoitustaululle. Joukkue voi jatkaa matkaa, kun seuraavan osuuden kilpailija ilmoittautuu vaihdon toimitsijalle, joka kirjaa lähtöajan tulosta varten
- keskeyttänyt on myös kilpailija, joka ilmoittautuu emit-purussa keskeyttäneeksi. Maastosta tulee mennä suoraan emit-purkuun. Esimerkiksi teltoilla käynti ja/tai kartan näyttäminen jollekin johtaa koko sen joukkueen (ja mahdollisesti saman "seuran" kaikkien joukkueiden) hylkäämiseen Keskeytyksestä tulee tiedote vaihtopuomin ilmoitustaululle. Toiminta on sama kuin yllä tapauksessa ea-paikalle keskeyttänyt.

Maali

Viimeiseltä rastilta johtaa oma viitoitus maaliin. Muista leimata maalissa. Aika määräytyy maalileimauksen mukaan. Maaliin tulija jatkaa suoraan kartan luovutettuaan leimojen tarkastukseen.

Sijanäyttötulujen osoittama ei täysin päde hylättyjen vuoksi ja/tai yhteislähtöisten saavuttua, vaan sijoitus ilmenee tulostaululta ja lopullisissa tuloksissa netissä.

125 joukkuetta oli tullut vaihtoon kuudennelta ja 395 viidenneltä osuudelta, kun kärki saapui maaliin Tampere-Jukolassa 2008. Yhteislähdössä oli siten kuhinaa. (Kuva Tampere-Jukolan kuvagalleria)

Yhteislähdöt

- mikäli joukkue ei ole vielä 15 minuuttia ennen ko. viestin ilmoitettua yhteislähtöhetkeä vaihtanut 2. - 7. osuudelle, jäljellä olevat kilpailijat voivat lähteä yhteislähdöissä
 - yhteislähtöjä voi olla kaksi, jolloin ankkurit lähtevät kilpailuohjeitten mukaisesti ennen muita
- jokaisella lähtijällä tulee olla emit-kortti
- kilpailijat sisäänkirjautuvat normaalisti (ks. Lähtöön) ja menevät verryttelyalueelle, josta he siirtyvät kuulutuksen ohjeitten mukaan karttatelineille, ottavat oman karttansa ja lähtevät kuulutuksen mukaisesti
- joukkueen tulos lasketaan kaikkien kilpailijoiden aikojen yhteenlaskettuna summana.

Jälkipeli

Aamun yhteislähtöjen tapahduttua joukkueille jaetaan ns. kaikki-rastit- sekä kunkin kilpailijan ao. osuuden kartta. Ne saa joukkueittain/seuroittain jos joukkueita on useita materiaalipussissa ollutta korttia vastaan ohjeissa ilmoitettuun aikaan ja paikasta Jos kortti on kadonnut, kartat luovutetaan henkilötunnistusta ja kuittausta vastaan.

Perinteiseen suunnistuskäytäntöön kuuluu kuljetun reitin piirtäminen karttaan ja karttojen säilytys. Karttojen parantuminen lienee vähentänyt aikaisempina vuosikymmeninä varsin runsasta jälkipeliä, kun "seikkailut" ovat vähentyneet, mutta edelleen saunassa ja myöhemmissä tilaisuuksissa käy puheen sorina vilkkaana. Onkin syytä pitää kisan jälkisauna ja puida kokemuksia. Ja tietysti analysoida, mitä tekee seuraavalla kerralla paremmin.

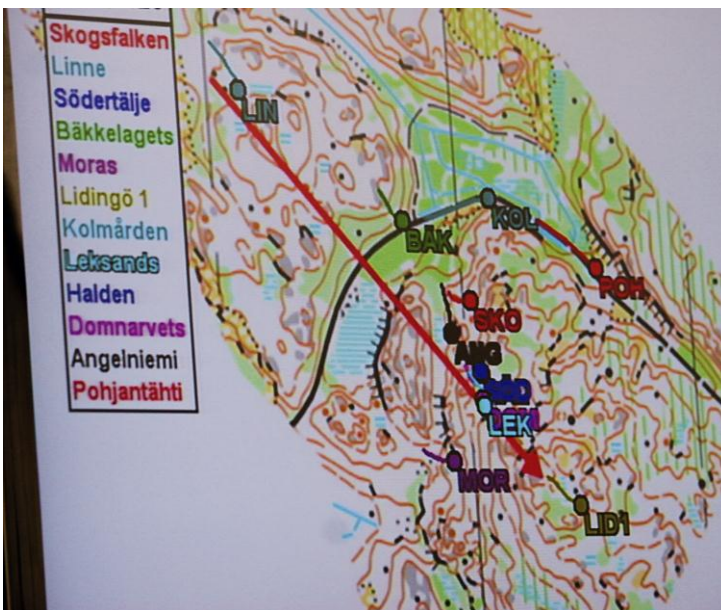
Reittihärveli

Pian kisan jälkeen netissä julkaistaan Reittihärveli. Sinne on linkki kilpailun nettisivuilta. Reittihärveliä voi kuka tahansa piirtää kulkemansa reitin ja ennen kaikkea tarkastella, miten muut ovat menneet. Toivoa sopisi, että huiputkin entistä enemmän piirtäisivät reittejään erittäinkin, jos heillä ei ollut järjestäjän GPS-laitetta. Muut voivat saada oppia. Piirräthän sinäkin.

GPS

Parikymmentä parhaaksi arvioitua ja muutama kisan kuluessa sellaiseksi valikoitunut joukkue kantaa GPS-seurantalaitetta. Salattavia tietoja paljastamatta GPS-seuranta näytetään kärjen osalta kilpailun kestäessä screenillä ja televisiossa. Se on mahtava lisä lajille.

Kilpailun jälkeen kaikkien ko. joukkueiden seurannat ovat koko kilpailun ajalta nähtävissä netissä. Linkki sinne on järjestäjän nettisivulta. Katselussa voi valita haluamansa osuuden, joukkueet jne. erilaisin vaihtoehdoin. Ohjeet löytyvät ao. sivuilta. Reittien katselu ja tilanteiden seuranta on sekä mielenkiintoista että opettavaa. GPS:n myötä suunnistus on tullut syvistä metsistä ihmisten olohuoneisiin. Todella suositeltavaa katseltavaa.

Kuva vasemmalla: GPS-seuranta Salo-Jukolassa 2006 (Kuva Ilkka Saarimäki)

Kuvassa joukkueilla on 3-kirjaimiset eriväriset lyhennetunnisteet. Alussa oli vielä ruuhkaa.

Lidingö johtaa minuutilla, sitten tulee kärkiryhmä. Ne menevät aika suoraan, mutta esimerkiksi Pohjantähti etenee vasemmalta kärrytietä pitkin Kolmården minuutin verran perässään. IFK Mora sen sijaan kulkee yksin tai ilmeisemmin ei-GPS-joukkueiden kanssa kiertäen mäen oikealta.

Lopuksi

Kotimatka raskaan kilpailun ja vähän nukutun yön jälkeen on Jukolan riskialttein osuus! On todella huolella arvioitava oma ajokunto ja jos on pientäkin epäilystä jaksamisesta/valveilla pysymisestä, on otettava muutaman tunnin unet ennen lähtöä. Ole todella varovainen!

Mukana olevien kotijoukot sekä mukaan lähtöä vielä harkitsevat voivat katsoa molempia viestejä joko televisiosta tai netistä tai kuunnella radiosta. Tavoitteena ovat suorat lähetykset. Pääosin tv- lähetykset seuraavat tietysti voittokamppailuja, jolloin muut joukkueet näkyvät vain sattumalta, mutta 12 tuntiin mahtuu paljon sattumiakin. Lähetysten kanavat ja nettilähetysten osoite sekä niiden ajat ilmenevät kisan nettisivuilta.

Vuodesta 2010 lähtien Jukola on näkynyt Ylen kanavilla suorina lähetyksinä. Ensimmäisenä vuonna koko 12 tuntia oli nähtävissä myös Ylen Areenassa kuukauden ajan. Tällainen toivomus on Ylelle esitetty jatkostakin. Niinpä nekin, jotka ovat tapahtumapaikalla, voivat erikseen tallentamatta seurata jälkikäteen, mitä maastossa ja kisapaikalla tapahtuikaan.

Toivon mukaan ensikokemus on myönteinen ja se johtaa jatkuvaan kunnon ylläpitoon sekä henkiseen että fyysiseen hyvinvointiin. Lähes kaikki ensikertalaiset tulevat Jukolaan uudelleen ja uudelleen... . On jo monia, jotka ovat käyneet yli 50 kertaa. Varo, ettei pikkusormen mukana mene....
Lykkyä tykö.

Edellä oleva teksti on vapaasti kopioitavissa ja käytettävissä ei-kaupallisiin tarkoituksiin lähdeviitteet säilyttäen..

Jos haluat täydentää tai korjata näitä ohjeita tai poistaa jotakin, lähetä sähköpostia juhani.sihvonen (ät) jukola.com.

Kiitos.

Lähivuosien Jukolan viestit

2013	Jämsä, Jämsänkoski	Jämsän Retki-Veikot
2014	Kuopio, Vehmersalmi	Kuopion Suunnistajat
2015	Paimio	Paimion Rasti ja Turun Suunnistajat
2016	Lappeenranta	Lappeen Riento
2017	Joensuu	Kalevan Rasti